

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

**Onderwijspersoneel en
Primair Onderwijs**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
43990642

Datum 4 maart 2024
Betreft Bijstelling schooladvies

Geachte leraar, IB'er, en andere betrokkenen bij de schooladviesprocedure,

Afgelopen periode hebben uw leerlingen uit groep 8 voor het eerst de doorstroomtoets gemaakt. Vanaf dit schooljaar geldt het nieuwe tijdpad van schooladvies, toets en aanmeldweek.¹ In deze brief wil ik u graag oproepen om aan de slag te gaan met een ander onderdeel van de wet doorstroomtoetsen po: de maatregel bijstellen schooladvies. Deze maatregel is van groot belang voor gelijke kansen bij de overgang van het po naar het vo. Ik licht hier daarom de achtergrond van de maatregel toe en verwijs naar handvatten die u kunt gebruiken in de schooladviesprocedure.

Schooladvies en doorstroomtoets vullen elkaar aan

Het oordeel van de school is sinds 2015 leidend bij de toelating van leerlingen in het vo. Het voorlopig schooladvies wordt bepaald op basis van een breed beeld over de ontwikkeling van een leerling, opgedaan door de jaren heen op basis van professionele ervaringen en observaties. De leraar kan gegevens interpreteren op basis van ervaring met de leerling. De doorstroomtoets geldt als laatste check bij het schooladvies en biedt een aanvullend perspectief: die laat zien waar de leerling na al die jaren school staat en doet dat juist zónder voorkennis van de leerling. De verschillende invalshoeken vullen elkaar aan.

Werking maatregel bijstellen schooladvies

Om ervoor te zorgen dat leerlingen met gelijke resultaten ook gelijke kansen krijgen, is vanaf schooljaar 2023-2024 de maatregel bijstellen schooladvies van kracht.² Wanneer een leerling op de doorstroomtoets laat zien over meer kennis en vaardigheden te beschikken, dan op grond van het schooladvies werd verwacht, dan wordt het schooladvies bijgesteld naar het advies dat uit de toets kwam. Als een bijstelling niet in het belang van het kind is, mag de school er ook voor kiezen niet of maar gedeeltelijk bij te stellen. De school moet dit dan motiveren in het leerlingadministratiesysteem (LAS).

¹ Voor een overzicht van de relevante data en veranderingen, zie: [Veranderingen in de overgang van primair onderwijs naar voortgezet onderwijs | Publicatie | Rijksoverheid.nl](#).

² Zie: [wetten.nl - Regeling - Wet op het primair onderwijs - BWBR0003420 \(overheid.nl\)](#)

Handreiking schooladvies

Onze referentie
43990642

Er spelen veel overwegingen mee in de schooladviesprocedure en een eventuele bijstelling. Om scholen hierin te helpen, heeft het ministerie in samenwerking met Stichting Leerplan Ontwikkeling (SLO) de [handreiking schooladvies](#) ontwikkeld, gebaseerd op onderzoek en ervaringen uit het onderwijsveld. Hierin staat bijvoorbeeld uitgelegd dat leerlingen door omstandigheden soms hun capaciteiten niet kunnen laten zien op de toets, maar dat ze de toets niet 'per ongeluk' beter kunnen maken dan hun daadwerkelijke capaciteiten. Ook legt de handreiking uit waarom je bijvoorbeeld een moeilijke thuissituatie beter niet als reden kunt nemen om voorzichtig te adviseren.

Waarom verplicht bijstellen?

De maatregel bijstellen schooladvies wordt verplicht, omdat we zien dat bijstellen succes heeft, maar nog onvoldoende wordt toegepast. In afgelopen jaren was de heroverweging van het schooladvies verplicht en kregen ongeveer 17.500 leerlingen per jaar een (gedeeltelijk) bijgesteld advies.

- Bijna 80% van de leerlingen met een bijgesteld advies zit in leerjaar 3 van het vo nog steeds op het schooltype dat ze door de bijstelling kregen.³
- Bij leerlingen van wie het toetsadvies wel hoger is dan het voorlopig schooladvies, maar bij wie niet wordt bijgesteld, zien we dat 75% van de leerlingen in leerjaar 3 van het vo nog op het schooltype van het niet-bijgestelde advies zit.

In de praktijk kan het dus lastig zijn voor leerlingen om, zonder bijstelling, een plek in het vo te vinden die past bij hun cognitieve capaciteiten. Deze cijfers laten zien dat de bijstelling van het schooladvies een succesvolle manier is om onderwijskansen te bieden, zeker voor leerlingen die pas op iets latere leeftijd in het vo laten zien wat ze aankunnen. Helaas zien we dat veel leerlingen nog niet die kans krijgen. Uit het meest recente onderzoek van DUO blijkt dat een verplichte bijstelling hard nodig is voor kansengelijkheid in de overgang van vo naar vo:⁴

- Meer dan 1 op de 3 leerlingen laat op de doorstroomtoets zien meer in z'n mars te hebben, dan bij het voorlopig schooladvies werd verwacht. Ruim 70% van de leerlingen met een hoger toetsadvies krijgt geen bijgesteld schooladvies.
- Hoe landelijker een regio, hoe meer er sprake is van onderschatting bij het voorlopig schooladvies. Hoe stedelijker een gebied, des te vaker krijgen leerlingen een bijstelling.
- Kinderen uit gezinnen die het financieel moeilijker hebben (met een lagere sociaal-economische status) worden veel vaker onderschat bij hun voorlopige schooladvies, dan leerlingen uit gezinnen met meer financiële ruimte. Over het algemeen geldt: hoe hoger de sociaal-economische status van het gezin, hoe vaker het schooladvies van een leerling daadwerkelijk wordt bijgesteld.
- Bijna de helft van alle scholen, waar leerlingen in aanmerking komen voor een bijstelling, stelt geen schooladviezen bij.

³ De Staat van het Onderwijs 2023, Inspectie van het Onderwijs, p. 59.

⁴ Monitor schooladvies en doorstroomtoets, schooljaar 2022-2023, DUO 2024.

Evaluatie

Net als in de afgelopen jaren, houden we de ontwikkelingen in schooladviezen en bijstellingen goed in de gaten, om te zien of de maatregel het beoogde effect heeft. Daarnaast voeren we na afloop van de schooladviesperiode gesprekken met verschillende partijen uit het veld, over de ervaringen met de nieuwe maatregel.

Onze referentie
43990642

Gelijke resultaten verdienen gelijke kansen

Iedere leerling verdient een passende plek in het voortgezet onderwijs, waarbij diens individuele talenten en capaciteiten de aandacht krijgen die ze verdienen. Het advies voor een schooltype, van praktijkonderwijs tot vwo, gaat over het vinden van een plek in het vervolgonderwijs die echt goed bij een leerling past. Dat betekent ook dat we oog hebben voor leerlingen die pas op latere leeftijd – bijvoorbeeld bij het maken van de doorstroomtoets – laten zien dat ze meer uitdaging aankunnen. Door de maatregel bijstellen schooladvies zorgen we voor realistische en optimistische verwachtingen van het kind, en het uitgangspunt dat leerlingen die gelijke resultaten halen, gelijke kansen verdienen.

Met vriendelijke groet,

de minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs,

Mariëlle Paul